

դուռնքն ուրիշ երեսուններեք մուրաքներ ալ
գտունեցան : Եւ անցեալ յունուար ամսոյն 12ին
իրիկունը Հագոռնագ գաղղիացի աստեղաբաշխը
Բարիդու կայսերական գիտարանէն նայելով՝ մէկ
նոր պղտի մուրաք մըն ալ գտեր է , որուն լոյսը
իններորդ կամ տասներորդ աստիճանի մեծ ու
թեամբ աստղերուն հաւասար է : Ասիկայ արդեօք
վերջինը պիտի ըլլայ : Մենք չենք կարծեր : Աս-
տեղաբաշխից հսկող ճարտարութիւնը և հիմա-
կուան երկնացոյց տախտակաց ճշգուծութիւնը , ու
րոնցմով շուտ մը կը ճանչցուի շարժուն աստղ մը
հաստատուն մը , որչափ ալ պղտիկ ըլլայ , յոյս կու
տան նորանոր և մեծամեծ գիւտից . որով այն գե-
ղեցիկ գօտին , որ նորանշան կերպով իր պարու-
նակօքն հիւսուած գրեթէ հազար միլիոն միլոն մի-
ջոց կը չափէ , ու ութ մեծ մուրաքները երկու
համասեր և զոնազան խումբեր կը բաժնէ , օր ա-
ւուր վրայ երթալով պիտի զարգարուի նորագիւտ
գոհարներով , և այն փառաւոր պատիւ պիտի կազ-
մէ , զոր բանաստեղծութիւնը երևակայեց , բայց
հնոց գիտութիւնը չգիտցաւ բոլորէլ արևուն ոս-
կեփայլ վարսիցը :

ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ

Լաֆոնդէն գաղղիացին ինչ տեսակ բանաստեղ-
ծութեան մէջ երևելի է :

— Լաֆոնդէն աշխարհքիս ամենէն անուանի
առականսն է , որուն հաւասար մը դժուարին է
որ կարենայ ելլել : Ինքը բուն գաղղիական ոգւով
լեցուած է , միանգամայն հնոց բանաստեղծու-
թեան օծութիւն մըն ալ ունի . իր առականը Ե-
զոբոսէն կամ ուրիշ առականսներէ առած է ,
բայց այնպիսի բնականութիւն մը տուած ու ա-
նանկ բոլորովին իրեն սեփականած է այն նիւ-
թերը , որ կարգապօղը Լաֆոնդէնի հնարքը կը
սեպէ զանոնք : Կենդանութիւն մը կայ առականե-
րուն մէջ , որ կարծես թէ ամէն բան աչքիդ՝ գի-
մացը կը հանդիպի . վստի զի ինքը ամէն գրած բա-
նէրը՝ ճշմարտապէս ներքուստ զգացած է . անոր
համար իր ոճն ալ բոլոր իմաստալից ու նկարա-
գրական է , և լեզուին ոչ նիւթական պաշտօն մը
միայն տուած է , այլ այնպիսի աղատ թռիչ մը ,
որ ուզած մէկ իմաստը առանց անոր պատշաճեալ
բառերուն կը բացատրէ : Լաֆոնդէնի առականը
պարզութեամբ ալ երևելի են , որ իր ընտրած ի-
մասաներուն բնականութենէն առաջ կու գայ .
բայց որչափ որ իր աշխոյժ ոգւոյն ձեռքը թողած
ինքըզինքը՝ բնականութեամբ գրած է , այնչափ
ալ գերազանց արուեստ մը կը փայլեցնէ , և իւ-
րաքանչիւր մէկ առակը սաստիկ մտածելով և անա-
չառ ու կիրթ քննութեամբ կը լռելով կը գրէր :
Ամէն հասակի մարդու Լաֆոնդէնի առականը
ամենամեծ սփոփանք մըն են միշտ , ոչ միայն իրեն
գերազանց զուարճաբանութեանն ու արտօնելի
բացատրութիւններուն համար , հապա որովհետեւ
ինքը ամէն տեսակ կիրք ու ոճ՝ կ'առնէ , և անկար-
ծելի գիւրութեամբ մէկէն մէկալը կ'անցնի . միան-
գամայն որովհետեւ միշտ ազնուական , զգայուն ու

փափուկ են իր մտածութիւններն ու լեզուն : Լա-
ֆոնդէն իր առականը մէջ բարեւիրա ու անուշ
մարդ մը կ'երևայ . բայց նաև այնպիսի մտքի խո-
րութիւն ու իր անձին բնական խորամանկութիւն
մը կը ցուցնէ իրեն ճարտար ու առաջաստեալ
զուրցուածքներով , որ առանց իրեն բարեսրտու-
թիւնը վերցնել տալու՝ քաջ երգիծաբանի մը տեղ
կրնայ անցնիլ . ընդհանրապէս երբոր իր բերնէն
կը խօսի՝ այս կերպը կը բանեցնէ , և ուրիշի բեր-
նէն բուռն , ազգու ու սուր լեզուով կը խօսի :
'Նմանապէս իրեն մտածութեան թափանցողու-
թիւնն ալ՝ ինչուան փիլիսոփայի կարգ կը հանէ
զինքը : Բայց Լաֆոնդէն ալ ունի իրեն սեփական
պակասութիւնները . տեղ տեղ լեզուի կողմանէ
թերութիւն ունի , տեղ տեղ իր առականը բարոյա-
կանները հասարակ են , կամ անորոշ , տար-
տամ , և կամ իրեն ուրիշ առածներուն հակառա-
կասօս . երբեմն ալ մոլոր բարոյական կը հանէ .
բայց այս պակասութիւններուն պատճառը կէս
մըն ալ իր կենաց անհաստատ փոփոխականութե-
թիւնն ու իր անհանգարա վիճակն էր : — Սկըզ-
բան Լաֆոնդէն այնչափ համարմունք մը չունե-
ցաւ . բայց ետքը ժամանակով իմացուցաւ որ
Լաֆոնդէնի կերպով չինուած առականը՝ մարդ-
կային մտքին մատենագրական հնարքներուն գե-
ղեցիկազոյններէն մէկն են :

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

Ինչ գիտնալից կայ Քերրոն քաղաքին վրայ :
— Քերրոն քաղաքը Յուդայի ցեղին մեծագոյն
քաղաքն էր , ուր եօթնսուկէս տարի թագաւորեց
առանձին Գաւթի Յուդայի վրայ : Ասիկայ սկըզ-
բան Աբդի կամ Կաթիւ-Բաբի կ'ըսուէր . վերջէն
Մաթթի ալ ըսուեցաւ՝ Մաթթի ըսուած իշխանի
մը անունէն . և ամենէն ետքը Քեթթի : Ասոր մօ-
տերը կաղնիի անտառ մը կար , որ Մաթթիի խաչի
կ'ըսուէր , և Աբրահամ նահապետը հոն կը բնա-
կէր . հոն մեռաւ Սառա , որուն համար նոյն տե-
ղը գերեզմանոց մը գնեց Աբրահամ , և հոն թա-
ղուեցան բոլոր նահապետները : Այս տեղս վերջը
վիճակով Յուդայի ցեղին ինկաւ , և Քաղէթ ժա-
ռանգեց Աստուծոյ հրամանաւր : Ետքը Ղևտա-
ցոց տրուեցաւ , ու քաղաք պառստանի եղաւ :
Հիմա Խաւէլ Ռահմա կ'ըսուի :

ԱՌԱՎ

Այլ Խափաւորալ և Լան :

Այլ մի թագաւորալն սաստիկ նեղեցաւ ի
լուէ , և արուեստիւ կալաւ զնա : Եւ լուէն ասէ .
Աղաչեմ զքեզ մի սպանաներ զիս , զի փոքր է վը-
նասգ զոր արարի քեզ : Եւ նա ասէ . Զոր կարա-
ցեր՝ արարեր :

Յուցանէ առակս թէ պարս և իշխանաց և թա-
գաւորաց և դատաւորաց՝ զիփքը չարագործն հո-
գալ և տանջել , որ երկիցեն մեծամեծ չարա-
գործքն :

ՎԵՆԵՏԻԿ Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ